

INTERVIEW MET COMPAAN UITGEVERS

MET BUSSEN TEGELIJK NAAR DE NIEUWE WATERWEG

ANDREA KLUITMANN EN JANNE RIJKERS

Uitgeverij Compaan gelooft in de gelijkwaardigheid van auteur en uitgever, en in boeken met een eigen gezicht. De onorthodoxe aanpak en de gunstige voorwaarden voor auteurs vragen om nadere uitleg.

Uitgeverij Compaan zetelt in Maassluis, de geboortestad van Maarten 't Hart en – voor wie het wat sportiever wil hebben – voetballer Khalid Boulahrouz. We waren geen van beiden ooit in dit stadje in de buurt van Rotterdam geweest, wat – zo verzekerde ons redacteur Kees van Rixoord die ons van het station ophaalde – zeker een gemis was.

“Welkom in ons huis aan de Nieuwe Waterweg; de breedste gracht van Nederland,” staat te lezen op de informatieve website van Compaan (www.compaanuitgevers.nl). Uit een soort literaire bedrijfsblindheid hadden we een oud grachtenpand in een oude dorpskern verwacht, maar Kees stopte voor een modern gebouw op een industrieterrein. Over de inderdaad ontzettend brede waterweg pal tegenover de uitgeverij voer net een knaloranje boot langs, beladen met chemische stoffen. We spraken met Henk Muurlink (grafisch ondernemer, uitgever, ontwerper) en Pim Wiersinga (redacteur, romanschrijver, schrijfcoach).

Hoe is het allemaal begonnen, sinds wanneer bestaat uitgeverij Compaan?

HM: We zijn begonnen in januari 2008 en in juni van dat jaar verscheen ons eerste boek, *Witte dui-*

nen van Job Creyghton. Intussen [september 2009] zijn we acht boeken verder. Net vandaag is Pims boek van de drukker gekomen [wijzend naar een grote stapel exemplaren van Pim Wiersinga's *Het papieren gezicht*.]

Eén belangrijke reden om onze uitgeverij op te zetten was eigenlijk onvrede. Ik kende natuurlijk Pims ervaringen als auteur en ik las een keer een artikel over een aantal schrijvers dat er de brui aan wilde geven omdat ze geen droog brood konden verdienen en financieel afhankelijk waren van hun partner. En dat waren toch mensen die gemiddeld zo'n 5000 tot 7000 exemplaren van hun boeken verkochten. Dat vond ik al te gek, en we zijn toen eens goed gaan kijken hoe dat eigenlijk zit; wat kost een boek in de winkel en wat krijgt de auteur? Volgens het modelcontract ontvangt een auteur tussen de 10 en 15 procent van de netto-verkoopprijs, de toppers misschien 17,5. Een boek kost in de winkel 20 euro. En toch blijft er voor de auteur zo belachelijk weinig over, ik zag daar een enorm gat. Nu zit ik sinds jaren in het drukkersvak, en drukken hoeft helemaal niet zo duur te zijn. We hebben bij verschillende drukkerijen geïnformeerd en je kunt een boek met een oplage van 1100 voor 3 euro per boek laten drukken, en dat wordt bij hogere oplages nog

ietsjes goedkoper. Dan komen er natuurlijk nog wel de kosten bij voor opmaak en coverontwerp.

Maar dat hoeven jullie toch niet uit te besteden? Jullie kunnen zeer veel dingen in eigen huis doen, jullie hebben hier toch ook nog een reclamebureau?

HM: Ja, dat is zo. Het reclamebureau staat weliswaar volledig los van de uitgeverij, maar het biedt ons wel bepaalde faciliteiten. We hoeven geen bedrijfsruimte te huren en kunnen de administratie gebruiken. Ook kunnen we de opmaak en de coverontwerpen in huis laten doen. We doen dat trou-

*“Aan frasen als
‘Past niet in ons
fonds’ heeft niemand
een boodschap,
de schrijver nog
het minst”*

wens niet gratis, in onze kosten-batenanalyse vind je die kosten terug, dit om het beeld even zuiver te houden. Stel, een boek kost 20 euro in de winkel, dan verdienen wij er netto een tientje aan. De drukkosten bedragen 3000 euro, en reken dan nog eens 1000 euro erbij voor andere kosten, dan moeten we dus 400 boeken verkopen om het break-evenpoint te bereiken, dat is weinig. En dat betekent bij ons dus dat vanaf exemplaar 401 vijf euro naar de auteur gaat en vijf euro naar de uitgeverij, gewoon fifty-fifty.

Dat is ook het principe van het modelcontract. De uiteindelijke opbrengst wordt gelijkelijk verdeeld tussen auteur en uitgever.

PW: Ja, maar dat zit toch nog even anders. Bij Meulenhoff had ik uiteraard een modelcontract. Het verschil is wel dat je bij een uitgeverij met het modelcontract vanaf het begin mee verdient, dat is hier niet zo, maar uiteindelijk verdienen je hier als auteur meer. Het wordt spannend trouwens, ik vraag nu een beurs aan bij het Fonds voor de Letteren, en strikt genomen kom je alleen in aanmerking voor

een beurs als je een modelcontract hebt getekend. Het zou natuurlijk onmogelijk moeten zijn dat je eruit ligt als een contract voor de auteur beter is dan het modelcontract. Maar we zullen het zien.

Jullie geven dus ook geen voorschotten?

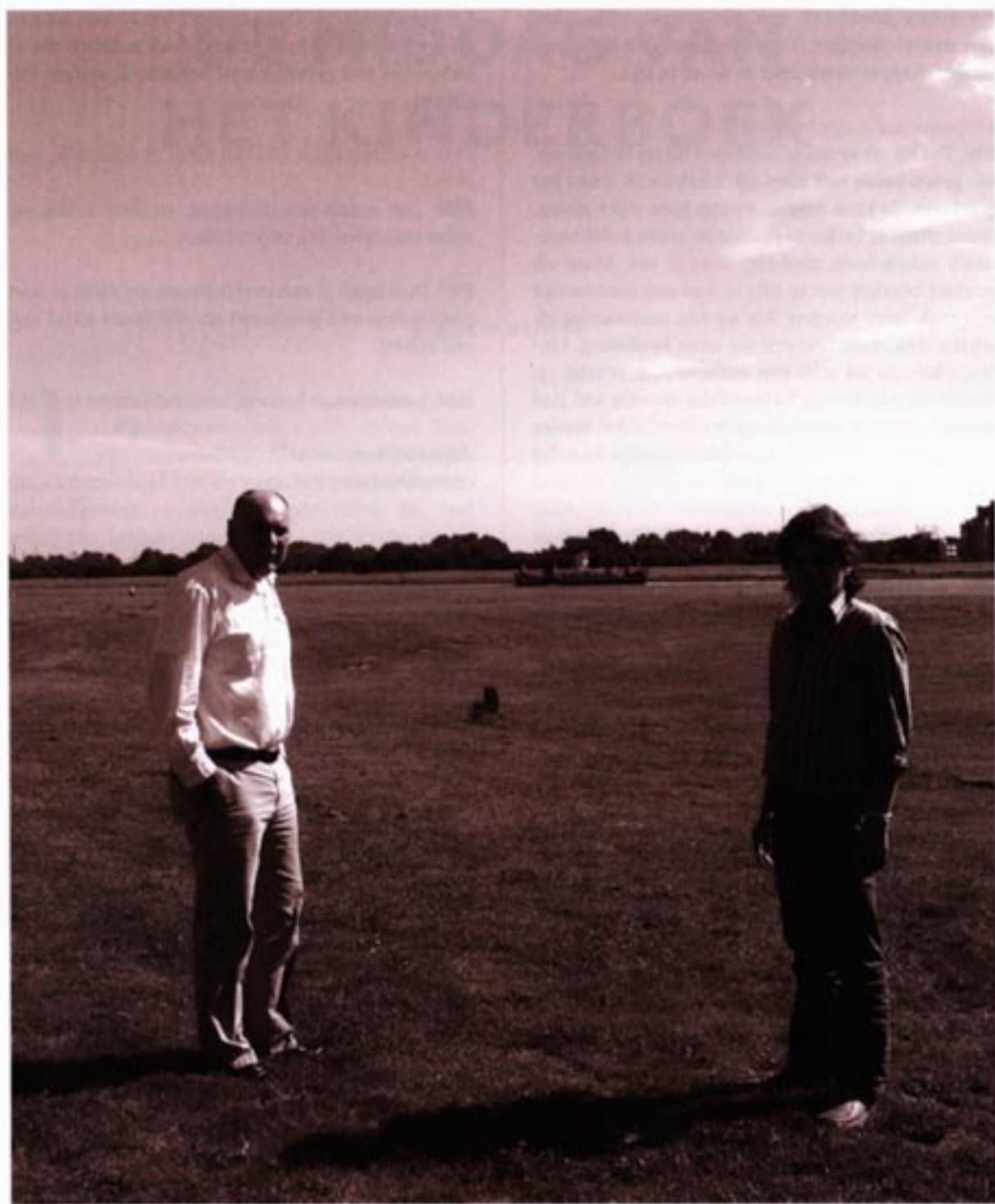
HM: In principe niet, maar als het echt nodig is, horen we dat wel. Het kan ook wel, dan nemen we gewoon een extra zin op in het contract, dat kan geen probleem zijn. We willen samen met de auteur werken, dat vinden we belangrijk, ieder boek is een coproductie. Wij houden van transparantie en openheid. De auteur heeft inzicht in de kosten voor zijn boek en praat ook mee over hoe het werk eruit komt te zien en welk lettertype we gaan gebruiken. Nee, dat is niet moeilijk en tot nu toe gaat dat vlekkeloos. Het is een kwestie van veel voorbeelden laten zien. We doen het samen. Ook de presentaties, trouwens. En auteurs kunnen zelf meedenken over hoe ze hun boek onder de aandacht brengen.

Sommige schrijvers zijn daar zeer actief in. Marjon Sarneel bijvoorbeeld, die wilde graag posters hebben voor de plaatselijke boekwinkel. Dat werkte prima. Als ik als uitgever een boekhandel bel, is er per definitie geen ruimte, maar als een auteur er zelf op af gaat, maken ze soms een uitzondering. Daarna had ze het idee om flyers te laten maken, prima, dat hebben we gedaan. Die liggen nu op campings en bij de kapper. Dit soort acties ondersteunen we graag. We willen flexibel zijn en inspelen op voorstellen van auteurs.

PW: Ja, en elke boekpresentatie is ook even belangrijk. Je mag als auteur niet onderaan de apenrots zitten en je boek met tien anderen samen moeten presenteren.

HM: Als wij een boek presenteren, gaat de tent hier dicht en gaan we er met z'n allen heen. We vormen een klein team van zeven mensen. Behalve met Kees, Pim en mij heeft de auteur ook te maken met de meiden van de vormgeving en met de administratie, die horen er ook bij, dus die gaan ook mee naar zo'n presentatie.

Er zijn dingen waar ik een mateloze hekel aan heb, bijvoorbeeld dat auteurs van veel uitgeverijen na acht of negen maanden een standaardafwijzing ontvangen van één regel. Hoe durf je? Het kan op zich best voorkomen dat dingen wat langer duren, dat overkomt ons ook wel eens. Maar bij ons krijg je dan even een tussenberichtje; sorry, het duurt nog zo en zo lang. En dan die eisen die aan auteurs

HENK MUURLINK EN PIM WIERSINGA AAN DE BREEDSTE GRACHT VAN NEDERLAND. FOTO: JANNIE BUIKERS

worden gesteld: compleet met cv, en vragen als 'Waarom zouden wij jouw boek uitgeven?' Kom op! Of iemand nu dominee is, of arts, of vrachtwagenchauffeur, dat is toch niet belangrijk? Het gaat om het manuscript. Wij laten ons graag verrassen, we

hebben hier al prachtige mensen binnen gehad, en dat is zo leuk!

PW: Ja, ik noem geen namen, niet eens schuilnamen, maar onlangs verwachtte ik na het lezen van

het eerste hoofdstuk van een roman toch zeker een woeste dertiger. Toen bleek het een bedeesde wetenschapper van achter in de 40 te zijn.

En geven jullie zijn boek uit?

PW: Dat hangt ervan af waarmee hij nu terugkomt. We geven zeker niet alles uit, uiteindelijk moet het goed zijn. Je kunt manuscripten geen cijfer geven. Soms zitten er briljante dingen in, maar is het technisch onbeholpen, zooierig, weet je wel. Maar als iemand begrijpt wat er mis is, kan een manuscript een stuk beter worden. Als we een manuscript afwijzen dan onderbouwen we onze beslissing. Onlangs kregen we zelfs een enthousiaste reactie op een afwijzing. Iemand schreef dat hij echt iets had gehad aan onze aanwijzingen en nu weer verder kan. Ontzettend leuk, zoets. En natuurlijk kan dat ooit iets opleveren, of ook niet.

Kost dat niet verschrikkelijk veel tijd? Is jullie hele werkwijze niet enorm tijdrovend?

PW: Jazeker, en jullie denken nu, die mensen doen alleen alsof ze alle tijd hebben. Dat is natuurlijk niet zo. Uiteraard is ook onze tijd eindig. Ook wij investeren alleen maar als we iets zien in iemand.

Het klinkt geweldig allemaal, jullie bieden behalve goede voorwaarden ook aandacht en begeleiding. Juist daaraan schort het bij veel uitgeverijen, het vak is sterk veranderd in de afgelopen jaren. Er zijn steeds minder grote redacteurs zoals Anthony Mertens. Jullie voorzien in een behoefte.

PW: Dat is een goed voorbeeld. Kijk, als Anthony Mertens niet was overleden, dan was Job Creyghton wellicht niet naar ons toe gekomen. Ik ken dat zelf nog van Meulenhoff. Toen Wouter Tiegens overleed, behoorde ik opeens tot het meubilair. Dat is niet eens kwalijk bedoeld, maar zo werkt het gewoon.

Je werkt als redacteur bij Compaan en hebt hier ook je vierde roman gepubliceerd.

PW: Ja, dat staat natuurlijk een beetje raar. Maar ik wilde graag door Compaan worden uitgegeven. Ik kan mezelf natuurlijk niet redigeren, dus daarvoor heb ik andere mensen ingeschakeld.

Hoe komen auteurs bij jullie terecht, werven jullie actief?

HM: Je bedoelt dat we auteurs die al gepubliceerd hebben vragen om naar ons toe te komen? Nee, absoluut niet. Het gaat eigenlijk vanzelf, met mond-

tot-mondreclame. De manuscripten komen binnen en we worden ook benaderd door auteurs die al behoorlijk wat gepubliceerd hebben bij andere uitgevers.

Dus over een tijdje stikken jullie in het werk, wat dan?

HM: Dat is ook een uitdaging, en daar zullen we zeker een oplossing voor vinden.

PW: Dan moet je mensen inhuren, en moet je heel goed weten wie je inhuurt en afsluitend altijd nog zelf kijken.

HM: Laat ze maar komen hoor, met bussen tegelijk!

Janne Rijkers en Andrea Kluitmann zijn redactielid van VvL.nu